

Komentář

Statistickým šetřením Odp 5-01, které je prováděno v souladu s metodikou Eurostatu, bylo zjištěno, že v roce 2016 dosáhla **celková produkce odpadů v ČR 25,8 milionu tun**. Oproti roku 2015, kdy produkce činila 26,9 milionů tun, se jedná o pokles o 4,4 %. Z celkového množství vyprodukovaného odpadu tvořil nebezpečný odpad 1 095 tisíc tun, což v relativním vyjádření znamená, že nebezpečný odpad se v roce 2016 na produkci podílel 4,3 %. Oproti roku 2015 kleslo množství vyprodukovaného nebezpečného odpadu o 3,2 %.

1. Podnikový odpad

Činností ekonomických subjektů (podniků), jež jsou hlavními původci odpadů v ČR, **vzniklo v roce 2016 celkem 21,8 milionu tun odpadu**. Podniky vyprodukovaly 1 082 tisíc tun nebezpečných odpadů, což je téměř veškerá produkce nebezpečných odpadů v daném roce (viz Tab. 1).

Největší nárůst vyprodukovaných odpadů (o 11 %) byl zaznamenán u podniků, které se zabývají dopravou a skladováním. Množství vyprodukovaných odpadů ovlivnily zejména stavební zakázky, které vznikly při rozsáhlých investicích do dopravní infrastruktury v souvislosti s čerpáním prostředků z Evropských strukturálních a investičních fondů. K mírnému nárůstu vyprodukovaných odpadů došlo u zpracovatelského průmyslu (o 2,4 %). Snížená produkce podnikových odpadů v roce 2016 byla zaznamenána u firem, které se zabývají energetikou, tj. výrobou a rozvodem elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu (o 23,7 %). Menší množství vyprodukovaných odpadů vykázaly také firmy, které se zabývají stavebnictvím, pokles oproti roku 2015 činil 10,3 %.

Podnikový odpad vyprodukovaný v roce 2016 napříč všemi odvětvími byl podobně jako v minulých letech z hlavní části (64 %) tvořen odpady stavebními a demoličními. Ve sledovaném roce činila produkce odpadů skupiny 17 Katalogu odpadů celkem 13,9 milionu tun, přičemž převažovala zemina, kamení, železo, ocel a beton (viz Graf 3).

Statistické šetření opět potvrdilo, že naprostá většina podnikových odpadů (74 %) vzniká při činnosti přibližně 320 původců odpadů. Jedná se o podniky s objemem produkce odpadů nad 10 000 tun za rok. Ačkoli tyto podniky svou produkcí pokryly 3/4 celkového objemu podnikových odpadů, z celkového počtu subjektů produkcí tento odpad představovaly pouze 2,5 %. Podíl podniků na celkové produkci odpadů podle objemu vyprodukovaných odpadů v podniku v roce 2016 ilustruje Graf 12.

2. Odpad vzniklý na území obcí

Za komunální odpad se dle rozhodnutí Komise č. 753/2011/EU považuje odpad z domácností a podobný odpad, který je svým složením srovnatelný s odpadem z domácností s výjimkou odpadu z výroby a odpadu ze zemědělství a lesnictví. V metodickém souladu s výše uvedeným rozhodnutím se do komunálního odpadu zahrnuje veškerý odpad vznikající na území obce při činnosti fyzických osob, který je zařazen do skupiny 20 Katalogu odpadů, dále jsou zahrnuty i odpady vyprodukované subjekty zapojenými do obecního systému sběru odpadů, tj. např. školy, úřady či drobní živnostníci včetně odděleně sbíraného komunálního obalového odpadu skupiny 1501 Katalogu odpadů.

Obce dle statistického šetření ve sledovaném roce vykazaly produkci 4 milionu tun odpadů. Vůči roku 2015 se produkce odpadů v obcích zvýšila o 7 %. Z pohledu zařazení těchto odpadů do Katalogu odpadů se jednalo téměř výhradně o skupinu 20 – komunální odpady, které tvořily 90 % (stejně, jako v roce 2015). Dále byly obcemi vykazány stavební odpady skupiny 17, odpady z autovraků a odpady z elektrického a elektronického zařízení (skupina 16).

V roce 2016 bylo vyprodukováno **3,6 milionu tun komunálního odpadu, což v přepočtu na jednoho obyvatele činí 339 kg**. Z toho největší část 58 % tvořil běžný svoz (odpad z popelnic, z kontejnerů nebo svozových pytlů), 14 % činil tříděný odpad (sklo, papír, plasty, kovy) a 10 % objemný odpad (koberce, nábytek). Podíl odděleně sbíraných složek na celkové produkci komunálního odpadu od roku 2002 neustále roste. Zatímco v roce 2002 bylo odděleně sebráno (vytříděno) 16 kg plastů, papíru, skla a kovů na obyvatele, v roce 2016 to bylo 49 kg na 1 obyvatele. Konkrétně se v přepočtu na jednoho obyvatele jednalo o 15 kg papíru, 12 kg skla, 12 kg plastů, 3 kg kovů a 7 kg ostatních odpadů (viz Tab. 6 a Graf 5 a 6).

3. Nakládání s odpady

V souladu s evropskou legislativou (nařízení 2150/2002/ES o statistice odpadů) jsou způsoby nakládání rozděleny do dvou skupin: **využívání odpadů** (R-kódy) a **odstraňování odpadů** (D-kódy). Množství odpadů, se kterými je ve sledovaném období nakládáno, bývá zpravidla vyšší než produkce odpadů. A to především o odpady dovezené ze zahraničí a o odpady odebrané ze skladu. Hodnota ukazatele se zvyšuje také díky vícenásobnému nakládání s odpady a předávání odpadů jinému subjektu.

V roce 2016 bylo nakládáno celkem s 34,5 milionu tun odpadu. Z tohoto množství bylo **19 mil. tun využito**. Jeden milion tun odpadu skončilo v zařízeních k energetickému využití odpadů. Jako zásypový materiál (tzv. backfilling) bylo použito 6,7 mil. tun odpadů (většinou se jednalo o vytěžené zeminy nebo stavební a demoliční odpady skupiny 17 Katalogu odpadů). Jinak než energeticky bylo využito 11,3 mil. tun odpadů, z tohoto množství připadalo 8,4 mil. tun na recyklaci a 478 tis. tun biologicky rozložitelného odpadu bylo použito na výrobu kompostu.

Ve srovnání s rokem 2015 se využití odpadu (kromě energetického využití) zvýšilo o 2,1 %. Naopak meziročně se snížilo energetické využití odpadů o 2,3 %. Výrazné navýšení bylo zaznamenáno u kompostování, oproti roku 2015 o 34,2 %.

Celkem bylo v roce 2016 odstraněno 3,9 mil. tun odpadu. Z tohoto množství bylo uloženo na skládky 3,8 mil. tun odpadu, meziročně se jednalo o navýšení o 8 %. Podrobněji viz Tab. 8.

4. Dovoz a vývoz odpadů

Statistické zjišťování poskytuje každoročně kromě informací o produkci odpadů a nakládání s nimi i výsledky přeshraničního pohybu odpadů. Export a import odpadů je monitorován dlouhodobě od roku 2004 dle základních kategorií odpadů (nebezpečné a ostatní) a dále z pohledu směru obchodu (v rámci EU, mimo EU).

V roce 2016 bylo **do České republiky dovezeno 2,2 milion tun odpadu**, naprostá většina odpadu (99 %) pocházela z členských zemí EU. Oproti roku 2015 došlo k nárůstu o 23,2 %.

Ve sledovaném období bylo z ČR **vyvezeno 2,9 milionu tun odpadu** a téměř veškerý export (96 %) směřoval do některé ze zemí EU. Ve srovnání s rokem 2015 došlo k mírnému nárůstu vývozu odpadu o 10 %. Největší podíl vyvezeného odpadu podle Katalogu odpadů (38 %) tvořily železné kovy a ocel pocházející ze stavební činnosti (skupina 17). Dále odpady z úpravy odpadů (skupina 19), které činily 22 %, jednalo se převážně o přepracované sklo. Dále byl vyvezen obalový odpadní papír a lepenka (skupina 15) a kovy získané z autovraků (skupina 16), viz Graf 11.

5. Produkce druhotných surovin

Od roku 2011 Český statistický úřad sleduje také produkci druhotných surovin v České republice. Tak jako většina statistických zjišťování je také šetření o druhotných surovinách koncipováno jako výběrové. Z tohoto důvodu je velice složitá propojitelnost s dalšími statistickými šetřeními, např. průmyslem, stavebnictvím, energetikou, atp.

V roce 2016 byla statistickým šetřením zjištěna **produkce druhotných surovin ve výši 21,6 milionu tun**. Oproti roku 2015 došlo k nárůstu o 5,8 %. Jednalo se především o vedlejší produkty pocházející z energetiky (popílky, struska, škvára), jež tvořily téměř polovinu celkové produkce. Jejich množství dosáhlo v roce 2016 10,7 mil. tun, oproti roku 2015 se zvýšilo o 8,7 %. Druhý významný podíl na celkové produkci druhotných surovin mají suroviny ze stavebních hmot. Jejich produkce činila 4,5 mil. tun, proti předchozímu roku klesla o 8,4 %. Vyšší množství druhotných surovin oproti minulému roku bylo zaznamenáno u skla (o 24,6 %) a kovů (o 10,5 %). Konkrétní hodnoty produkce sledovaných druhotných surovin naleznete v Tab. 15 a Grafu 14.

Vysvětlivky

- ležatá čárka na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval
- 0 údaj menší než polovina zvolené měřicí jednotky
- i. d. individuální data
- v tom: jedná se o úplný výčet (součet položek se rovná položce celkem)
- z toho: nejedná se o vyčerpávající výčet (součet položek se nerovná položce celkem)